

**БУХОРО ВИЛОЯТИНИ
ИННОВАЦИОН РИВОЖЛАНТИРИШ:
МУАММО ВА ЕЧИМЛАР**

**МАВЗУСИДА РЕСПУБЛИКА
ИЛМИЙ - АМАЛИЙ АНЖУМАНИ
МАТЕРИАЛЛАРИ**

БУХОРО-2020

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ИННОВАЦИОН РИВОЖЛАНИШ ВАЗИРЛИГИ

БУХОРО ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ

**“БУХОРО ВИЛОЯТИНИ ИННОВАЦИОН РИВОЖЛАНТИРИШ:
МУАММО ВА ЕЧИМЛАР”**

**МАВЗУСИДА РЕСПУБЛИКА
ИЛМий - АМАЛий АНЖУМАНИ
МАТЕРИАЛЛАРИ**

БУХОРО – 2020

133.	Исраилова З.С. Маҳаллий давлат ҳокимияти вакиллик органлари фаолияти самарадорлигини баҳолаш юзасидан хорижий мамлакатлар тажрибаси таҳлили	476
134.	Kamolova S.H. Innovatsion faoliyatni rivojlantirish (Buxoro viloyati misolida)	482
135.	Karimova L.F. Biologiyani o'qitishda innovatsion ta'lim texnologiyalaridan foydalanish	486
136.	Қаххоров С.Қ., Жўраев Х.О., Дамшинов М.И. Таълим тизимида интеграциялашган медиатаълим воситаларидан фойдаланиш	488
137.	Қурбонова Н., Джалилова Д. Талабаларда ижодкорлик қобилиятини шакллантиришда интерфаол таълим усулларидан фойдаланиш	492
138.	Лутфиллаев М.Х. Инновацион технологиялар асосида педагогик диагностика дастурий таъминотини яратиш	494
139.	Mavlyanov U.S. Prospects of Phased Implementation of Innovative Technologies in Bukhara Region: Solutions and Problems	497
140.	Мамажоновна О.А. Таълимда компетенциявий ёндашувнинг ўзига хусусиятлари тўғрисида	500
141.	Мардонова А.Т. Корхоналарда инновацион фаолиятни бошқариш механизмини такомиллаштириш	503
142.	Марупова М. Педагогические предпосылки развития билингвизма детей в дошкольных образовательных учреждениях	506
143.	Махмудов С.В. Banklarda hisob raqamlarni innovatsion rivojlantirish istiqbollari	510
144.	Махмудова Ф., Тожибоев Б. Замонавий таълим технологиялари ва педагогнинг инновацион фаолияти	513
145.	Махкамов Ғ. Болани туғилганидан бошлаб касбга йўналтиришни шакллантириш қондалари	517
146.	Мерајов N.I. Matematika darslarida masalalar yechish orqali o'quvchilarni turli kasblarga yo'naltirish	520
147.	Меражова Ш.Б., Амриллоева К. Олий таълим тизимида математика таълим йўналиши талабаларида ижодкорлик хусусиятини ривожлантириш	524
148.	МЕХМОНОВ М.С., ХЎЖАНИЁЗОВ Ш.Б. Электрон дарслик яратиш ва унинг афзалликлари	528
149.	Муқимова Д. Н. Уюшмаган ёшларни мафкуравий таҳдидлардан асраш масалалари	530
150.	Murodova D.Sh., Nurullayeva N. Buxoro viloyat davlat arxivining zamonaviy faoliyati: yutuq va kamchiliklar	532
151.	Mustafoyeva Z.E. Talabalar mustaqil ta'limini tashkil etishda innovatsion texnologiyalarning o'rni	535
152.	Nazarova D. O'. Ertalabki gimnastikani tashkil etish orqali bolalarda jismoniy sifatlarni rivojlantirishda innovatsion metodlarni qo'llash	538

5. Бейн Б., Панарин А.Ю., Панарин И.А. Билингвистическое воспитание детей. Вопросы психологии. -М. 2009.-194 с.
6. Леонтьев А.А. Внутренняя речь и процессы грамматического порождения высказывания // Вопросы порождения речи и обучения языку. М., 1967. С. 6.
7. Лурья А.Р. Язык и сознание / Под. ред. Е.Д. Хомской. Ростов-на-Дону, 1998.-416 с.
8. Мухина В.С. Возрастная психология: Детство, отрочество, юность. -М., 2003.-623 с.
9. Программа для дошкольных образовательных учреждений «Илк кадам» («Первые шаги»).-Ташкент, 2018 год, 30 сентября.

BANKLARDA HISOB RAQAMLARNI INNOVATSION RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
“Korporativ boshqaruv” kafedrası
assisteni S.B.Maxmudov

Bugungi kunda ko'plab nufuzli banklarda metall hisob raqamlarini ochishni afzal ko'rishadi. Metall hisoblarning ikki turi mavjud - saqlash va anonim.

Qimmatbaho metallarning ma'suliyatli saqlovi metall hisobida qimmatbaho metallarni hisobini yuritilishi ko'zda tutilgan.

Metall hisob (Обезличенный металлический счет) - bu investitsiya hisobi. Anonim hisob deb ataladi, chunki unda qimmatbaho metallar individual xususiyatlarni ko'rsatmasdan qayd qilinadi. Mablag'lar 999,9 namunadagi qimmatbaho metallarning grammlarida nomuvofiq metall hisobvarag'ida hisobga olinadi. Bugungi kunda banklar oltin, kumush, platina va palladiylarda metall hisob raqamlarini ochishlari mumkin.

Metall hisobni ochishda mijozning maqsadlari quyidagilar bo'lishi mumkin: uzoq muddatli investitsiyalar; xavflarni kamaytirish uchun mablag'larni taqsimlash; metall narxining o'zgarishi haqidagi mish-mishlar. Jismoniy shaxslar orasida eng katta talab - bu oltin. Banklarning ma'lumotlariga ko'ra, ular majburiy tibbiy sug'urta depozitlarining 80% dan ortig'ini tashkil etadi. Mutaxassislar fikricha, oltin juda jozibali, chunki uning narxi eng yaxshi taxmin qilingan. Spekulasyon maqsadida majburiy tibbiy sug'urtani ochganda, mutaxassislar palladiy va kumushni tanlashni tavsiya etadilar ushbu metallarning narxi o'zgarishi ehtimoli ko'proq. Bundan

tashqari, ba'zi tahlilchilarga ko'ra, palladiy etarlicha baholanmagan, bu narxning o'sishi uchun katta imkoniyatlarga ega.

Metall hisob raqamini ochish uchun bankka pasport yoki shaxsni tasdiqlovchi boshqa hujjatni taqdim etish kifoya. Rossiya Federatsiyasida qimmatbaho metallar uchun hisob-kitoblar faqat rublda amalga oshirilganligi sababli, kredit tashkilotiga murojaat qilishda mijoz qimmatbaho metalni sotib olish uchun u bilan rublga ega bo'lishi kerak. Mijoz bankka qimmatbaho metallarni jismoniy shaklda ham olib kelishi mumkin.

Ba'zi hollarda banklar mijozlarga imtiyozli stavkani taklif qilishi mumkin. Masalan, katta miqdordagi metall sotib olayotganda yoki investor ma'lum bir xizmat paketiga ega bo'lgan mijoz bo'lsa. Banklar majburiy tibbiy sug'urta bo'yicha omonatlarning minimal va maksimal qiymatlarini belgilash huquqiga ega. Biroq, Rossiyada cheklovlar faqat qimmatbaho metallarni sotib olish va sotish bo'yicha minimal miqdorga nisbatan qo'llaniladi: kumush uchun - 1 gramm, qolgan uchta metal uchun - 0,1 gramm.

Xususiylashtirilgan metall hisobvarag'i yopilganda, omonat ikki xil usulda qaytariladi: bank kursi bo'yicha hisobga olingan qimmatbaho metalni sotish va rublda mablag 'olish va bankning omboridan QQS bilan (metall qiymatining 18%) hisoblangan qimmatbaho metallarni olish orqali.

Metall hisob bilan ishlaydigan banklarning aksariyati metall hisobvarag'ini ochish, yopish va yuritish uchun haq to'lamaydi. Ammo buni oldindan bilib olish yaxshiroqdir. Hisobraqam bilan operatsiyalarga kelsak, har bir bank o'z komissiyasini belgilaydi. Komissiya miqdori hisobdagi metall narxining foizi (o'rtacha 0,15%) yoki mutlaq raqamlarda belgilanadi.

Metall hisoblar ikki xil: joriy (talab) va shoshilinch (depozit).

Joriy hisobvaraqlar (talab hisoblari) qimmatbaho metalning bozor qiymatining o'sishi natijasida daromad olish imkoniyatini beradi. Agar narx ko'tarila boshlagan bo'lsa, siz bank kursi bo'yicha hisob raqamidan metallni sotishingiz va pul olishingiz mumkin. Ushbu hisoblarning muddati cheklanmagan. Ularni to'ldirish mumkin. Biroq, bank ushbu hisobvaraqlar bo'yicha foizlarni to'lamaydi.

Shuni yodda tutish kerakki, qimmatbaho metallarga oid spekulasyonlar narx o'zgarishini kuzatib, bozorni diqqat bilan kuzatishni talab qiladi.

Metall hisob bilan ishlaydigan ko'plab banklar qimmatbaho metallar bozorida o'z tahlilchilarining prognozlarini o'z veb-saytlariga joylashtiradilar, shuningdek elektron pochta orqali yangiliklarga va tahliliy prognozlarga obuna bo'lish imkoniyatini yaratadilar. Bank saytlarida ma'lumotlarning stavkalari ko'rsatilgan. Lekin yakuniy narxni to'g'ridan-to'g'ri bank filialida bilish kerak, chunki kun davomida kotirovkalar o'zgaradi. Agar mijoz o'sha paytda

kotirovkani bilib, ma'lum vaqtdan keyin bankka kelgan bo'lsa, u avval o'zgargan narx bilan shug'ullanishi mumkin.

Qimmatbaho metallar narxlarining o'zgarishi natijasida aniq daromad olish uchun, metall hisob raqamlariga investitsiyalar miqdori sezilarli bo'lishi kerak (kamida 100 ming AQSh dollari).

Muddatli (yoki depozit) hisobvaraqlar ma'lum vaqt uchun ochiladi va foiz stavkasini hisoblash sharti bilan. Stavkaning hajmi va muddati shartnomada belgilanadi. Metall depozit hisobvaraqlari, asosan, bir yil yoki undan ko'proq vaqtga uzoq muddatli investitsiyalar uchun mo'ljallangan. Deyarli kafolatlangan daromadni faqat 3-5 yil davomida investitsiya qilish orqali olish mumkin.

Foizlar har oy yoki muddat tugashi bilan hisoblanishi mumkin. Agar qimmatbaho metallning narxi shartnoma muddati tugaganda pasaysa, foizlarni hisobga olgan holda daromad yo'qotish xavfi mavjud. Omonat hisob raqami muddatidan oldin yopilgan taqdirda, hisoblangan foizlar to'lanmaydi. Ammo agar shartnoma muddati tugashidan bir muncha vaqt oldin qimmatbaho metall qiymatga tushgan bo'lsa, hisobni yopish va metall narxidagi farqdan daromad olish mantiqiy. Ushbu daromad yo'qotilgan foizdan oshadi.

Agar shartnoma muddati tugaganidan keyin metall hisob depozit hisobi yopilmagan bo'lsa, u avtomatik ravishda xuddi shu shartlar bilan uzaytiriladi yoki foizlarsiz talab hisobvarag'iga o'tkaziladi. Siz bu haqda bankda bilib olishingiz mumkin. Metall hisoblar bilan ishlaganda, banklar "tarqalish" - mijozlar uchun qimmatbaho metallni sotib olish va sotish narxi o'rtasidagi farqni topishadi. Spread hajmi qonun darajasida tartibga solinmagan. Bank tomonidan metallni sotish narxi har doim sotib olish narxidan yuqori. Shuning uchun investor sotib olish narxi investitsiya paytida sotilish narxidan yuqori bo'lganda daromad oladi.

Shuning uchun, metall hisobvarag'ini ochish yoki to'ldirishdan oldin, sotib olish narxi va bank tomonidan sotilgan narx o'rtasidagi farqga e'tibor qaratish lozim. Bu boshqa banklarga nisbatan juda katta bo'lmasligi kerak. Turli banklarda bir gramm metallni sotish narxlarini taqqoslash ham foydalidir. Metall hisob raqamini ochish to'g'risida qaror qabul qilganda, daromad solig'ining xususiyatlariga e'tibor berish mantiqiy. Omonatchi noma'lum metall bilan ishlayotganida, unga QQS to'lash shart emas.

Ammo agar u metalldan hisob raqamidan jismoniy shaklda (quyma shaklida) olib qo'ysa, siz QQS va komissiya to'lashingiz kerak bo'ladi. QQS metall narxining 18% miqdorida undiriladi. Har bir alohida holatda komissiya individualdir va u metall turiga, shuningdek hajmining, sifatining va turiga bog'liq bo'lishi mumkin.

Agar metall hisobda uch yildan kam bo'lsa, undan daromad olgandan keyin omonatchi shaxsiy daromad solig'ini to'lashi shart. Bundan tashqari, talab qilingan hisobvaraqlarda u mustaqil ravishda soliq deklaratsiyasini topshirish va soliqni to'lashi kerak.

Shoshilinch metall hisobvaraqlar uchun shaxsiy daromad solig'ini bankdan foizli daromadni ushlab qoladi va uni byudjetga o'tkazadi. Soliqni ushlab qolish hatto metall narxi pasaygan taqdirda ham amalga oshiriladi. Metallni sotishdan olingan daromadlar bo'yicha shaxsiy daromad solig'i (talab hisobvaraqlaridagi kabi), omonatchi o'zi deklaratsiya qilishi va o'zini o'zi to'lashi shart. Agar metall uch yildan ortiq hisobda bo'lsa, uni sotishdan olingan daromad shaxsiy daromad solig'iga tortilmaydi.

Metall hisoblarning asosiy kamchiligi shundaki, ularda joylashtirilgan mablag'larning qaytarilishi uchun kafolatlar yo'q. Bank bankrot bo'lganida yoki litsenziyasi qaytarib olingan bo'lsa, metall hisob egasi sug'urta qoplamasini ololmaydi. Shuning uchun siz faqat ishonchli kredit tashkilotlarida metall hisob raqamlarini ochishingiz mumkin.

ЗАМОНАВИЙ ТАЪЛИМ ТЕХНОЛОГИЯЛАРИ ВА ПЕДАГОГНИНГ ИННОВАЦИОН ФАОЛИЯТИ

Махмудова Фарихахон

Андижон вилояти Избоскан тумани

37-умумий ўрта таълим мактаби ўқитувчиси

Тожибоев Бегзодбек

Андижон вилояти Избоскан тумани

15-ДИМИ ўқитувчиси

Тарихдан маълумки, ҳар қандай жамият тараққиёти ва маданиятининг ривожини ўша жамиятда илм-фан, таълим ва тарбияга бўлган юксак эътибор сабабидан амалга ошириб келган. Ҳозирги кунда дунёдаги энг тараққий этган давлатларнинг айримлари ўз моддий бойликлари ҳисобига юксалган бўлса, аксарияти илм-фан ва маориф тизимига берилган юқори эътибор туфайли ривожланиб бормоқда. Юртимизда ҳам ота-боболаримиздан қолган асрий кадриятларни давом эттирган ҳолда давлатимиз тамонидан илм-фан, таълим ва тарбиявий жараёнларга алоҳида эътибор қаратиб келинмоқда. Таълим ислохотларининг замонавий босқичи жамиятда юз бераётган янгиланишларнинг тезкорлиги, таълим муассаларига қўйилаётган янги, янада юқори талабларга тезроқ мослашиш билан боғлиқ долзарб вазифаларни илгари сурмоқда. Албатта, замоннинг жадаллашуви унга мослашган ҳолда одимлашни талаб этади. Жадаллик билан ўсиб, ўзгариб бораётган ҳозирги

**“БУХОРО ВИЛОЯТИНИ ИННОВАЦИОН
РИВОЖЛАНТИРИШ: МУАММО ВА ЕЧИМЛАР”**

**МАВЗУСИДА РЕСПУБЛИКА ИЛМИЙ - АМАЛИЙ
АНЖУМАНИ МАТЕРИАЛЛАРИ**

Муҳаррир: *Ғ.Муродов*
Техник муҳаррир: *Г.Самиева*
Мусахҳиҳ: *М.Рахимов*
Саҳифаловчи: *М.Арслонов*

Оригинал – макетдан босишга рухсат этилди: 31.01.2020. Бичими 60x84. Кегли 12
shronli. «Times New Roman» гарн. Офсет босма усулида. Офсет босма қоғозида.
Босма табағи 76,6. Адади 100. Буйуртма № 101.

“Шарқ-Бухоро” МЧЖ босмаҳонасида чоп этилди.
Бухоро шаҳар, Ўзбекистон Мустақиллиги кўчаси, 70/2-уй
Тел: (0365) 222-46-46.